

Sygn. akt *I ACa 653/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maciej Rozpędowski

Sędziowie: SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga /spr./

del. SO Piotr Majchrzak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. (...) z siedzibą w G.**

przeciwko **J. C. (1) i M. C.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 23 lutego 2018 r. sygn. akt I C 1180/15

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanych na rzecz powódki solidarnie kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga SSA Maciej Rozpędowski SSO Piotr Majchrzak

I A Ca 653/18

UZASADNIENIE

I

Powódka S. (...) w G. wystąpiła przeciwko pozwanym J. C. (1) oraz M. C. z powództwem o zapłatę kwoty 101.596,71 zł wraz z umownymi odsetkami od dnia 06.07.2015r. do dnia zapłaty, w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, a nadto o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, iż dochodzone niniejszym pozwem roszczenie wynika z zawartej z pozwanym J. C. (1) umowy ugody z dnia 19.03.2014r., na podstawie której wymagalnym stała się wierzytelność wynikająca z umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. w wysokości 83.444,96 zł, stanowiąca należność główną oraz kwota 18.151,75 zł tytułem odsetek. Zobowiązanie wobec pozwanej M. C. wynika z poręczenia do umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. Pozwani zaprzestali spłacania pożyczki w terminie ustalonym w ugodzie, w związku z czym powód wypowiedział pozwanemu warunki

ugody i tym samym postawił w stan wymagalności całość wierzytelności wraz z odsetkami. Pozwani nie odpowiadali również na kierowane do nich wezwania do zapłaty. Stąd koniecznym było wystąpienie na drogę postępowania sądowego.

Nakazem zapłaty z dnia 28.07.2015r. Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani wnieśli sprzeciw. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwani nie kwestionowali zawarcia umowy pożyczki lecz powołali się na sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego, zakwestionowali wysokość kosztów upomnień i windykacji, podnieśli, że postanowienia umowne w istocie zmierzały do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, a także ich zdaniem powódka nie złożyła dowodu potwierdzającego oświadczenia poręczyciela.

W związku ze skutecznym wniesieniem sprzeciwu ww. nakaz zapłaty został uchylony i sprawa została przekazana do Sądu Okręgowego w Koninie.

Powód podtrzymał żądanie pozwu (k.22-23).

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o

zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazali, że powód i nie wypowiedział skutecznie umowy ugody z dnia 13.09.2014r. w związku z czym umowa ta w dalszym ciągu obowiązuje strony, a zatem istnieje zobowiązanie w ratach, a skoro termin płatności rat jeszcze nie nastąpił to zobowiązanie jest niewymagalne.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2018r Sąd Okręgowy w Koninie zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1101,525,25zł z odsetkami umownymi od dnia 6 lipca 2015r, oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 4487zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Pozwany J. C. (1) zawarł w dniu 22.10.2012r. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...) na kwotę 95.000 zł na cele mieszkaniowe. Żona pozwanego - pozwana M. C. wyraziła zgodę na zawarcie umowy przez męża oraz złożyła oświadczenia o poręczeniu kredytu. W celu zawarcia umowy kredytowej pozwany wstąpił również w poczet członków (...) im. (...) w G..

Pozwani byli w tym czasie posiadaczami gospodarstwa rolnego, które wówczas szybko rozwijali. Przybywało im ziemi, powiększali stado bydła mlecznego oraz kupowali używane maszyny na potrzeby gospodarstwa . #

Na podstawie umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 22.10.2017r. w miesięcznych ratach, płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłat (pkt. 13 umowy). Pożyczka została oprocentowana według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy, wynoszącej w dniu zawarcia umowy 21,5% w skali roku. Zmiana rocznej stopy oprocentowania następuje raz na kwartał kalendarzowy. Zarząd Kasy był zobowiązany do podjęcia stosownej uchwały w sytuacji zmiany stopy procentowej. Maksymalna stopa procentowa nie mogła przekroczyć czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym (pkt. 7 umowy). Umowa pożyczki przewidywała również odsetki karne (za opóźnienie) w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki tj. od niespłaconego w całości lub w części kapitału w wysokości zmiennej stopy procentowej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 25% (pkt. 23 umowy w zw. z pkt. 21). Pożyczkodawcy przysługiwało również prawo do wypowiedzenia umowy pożyczki z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ulegała rozwiązaniu (pkt. 23 umowy w zw. z pkt. 32). W przypadku

zaległości w spłacie pożyczki pożyczkobiorca był zobowiązany do uiszczenia na rzecz Kasy opłat za czynności windykacyjne w wysokości 150 zł, za zawiadomienie poręczyciela o przeterminowaniu w wysokości 35 zł, za wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty w wysokości 35 zł, za monit SMS 1,50 zł oraz za monit telefoniczny 9,90 zł (pkt. 22 umowy). Zabezpieczeniem przyznanej pożyczki było przystąpienie przez pożyczkobiorcę do umowy ubezpieczenia grupowego ATUT, poręczenie pozwanej M. C. oraz weksel in blanco pożyczkobiorcy (pkt. 24 umowy). Pożyczkobiorca oświadczył, że wraz z umową pożyczki otrzymał regulamin, harmonogram spłaty, tabelę opłat i prowizji, wzór oświadczenia o odstąpieniu oraz dyspozycję spłaty pożyczki (pkt. 36 umowy). Nadto oświadczył, że przed zawarciem umowy został mu doręczony Regulamin udzielania pożyczek oraz wzór umowy pożyczki (pkt. 40 umowy). Przy podpisaniu umowy pożyczkobiorca zobowiązany został do poniesienia opłaty przygotowawczej w wysokości 20 zł, prowizji za udzielenie pożyczki 5.700 zł, opłatę jednorazową za koszty ubezpieczenia grupowego w wysokości 3.042 zł, opłatę za wpisowe i udział w (...) w wysokości 2 zł oraz opłatę za wypłatę pożyczki w wysokości 61,45 zł (pkt. 19 umowy).

Pozwany nie spłacał rat w wysokości oraz w terminie ustalonym w harmonogramie spłat pożyczki.

Z uwagi na powyższe powódka kolejnymi pismami z dnia 05.02.2013r., 08.03.2013r., 05.04.2013r. 06.05.2013r., 08.07.2013r. wzywała pozwanego do zapłaty zadłużenia według stanu na dzień sporządzania wezwania oraz każdorazowo zawiadamiała pozwaną jako poręczycielkę o stanie zadłużenia pozwanego. Powódka wzywała jeszcze dwukrotnie pozwanego do zapłaty zadłużenia pismami z dnia 05.11.2013r. oraz z dnia 23.12.2013r., a także zawiadamiała każdorazowo pozwaną o stanie zadłużenia .

Ostatnią wpłatę na poczet zadłużenia z tytułu umowy pożyczki pozwany uiścił w dniu 12.02.2014r. w wysokości 3.000 zł. Nadto wpłacił kwotę 1 zł w dniu 24.02.2014r., a w dniu 26.02.2014r. kwotę w wysokości 25,90 zł.

Powódka naliczyła koszty wezwań do zapłaty i zawiadomień wysyłanych do pozwanych w łącznej wysokości 490 zł (14x35zł), koszty opłaty za monit telefoniczny wykonany w dniu 10.07.2013r. w wysokości 9,90 zł oraz opłatę z tytułu windykacji w łącznej wysokości 300 zł wykonanej w dniu 01.10.2013r. oraz w dniu 02.12.2013r (2x150zł). Koszt wskazanych wyżej wezwań, zawiadomień i opłat wyniósł w sumie 799,90zł i wchodził w skład kapitału należnego do spłaty (należności głównej).

Powódka pismem z dnia 07.01.2014r. wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki z dnia 22.10.2012r. (k.35). Pozwany odebrał wypowiedzenie w dniu 13.01.2014r. (k.36v).

W dniu 19.03.2014r. powódka wraz z pozwanym zawarła ugodę na mocy której strony ugody zgodnie oświadczyły, że na dzień podpisania ugody **wymagalna jest wierzytelność wynikająca z umowy kredytu z dnia 22.10.2012r. w łącznej wysokości 87.218,98 zł**, z czego 83.444,96 zł stanowi należność główna, kwota 2.555,08 zł odsetek umownych oraz 1.218,94 zł odsetek za opóźnienie, które powódka naliczyła do dnia podpisania ugody (pkt. 2 ugody - k.88). Ugoda została zawarta na okres do 30.10.2016r. w trybie umowy o kredyt konsumencki, przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty (art. 4, pkt. 2 ust.5 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12.05.2011 r.) - pkt. 4 ugody. Pozwany poniósł koszt w wysokości 870 zł tytułem opłaty restrukturyzacyjnej (k.84v w zw. z pkt. 15 ugody). Pozwany zobowiązał się do spłaty zadłużenia objętego treścią ugody wraz z odsetkami umownymi w miesięcznych ratach, wskazanych w harmonogramie spłat ugody (pkt. 10 ugody). W przypadku nieterminowej spłaty ugody pobierane miały być odsetki w sposób tożsamy z tym jaki wskazano w umowie pożyczki z dnia 22.10.2012r. Roczna stopa oprocentowania w chwili zawarcia ugody wynosiła 16% dla odsetek za opóźnienie (pkt. 19 i 17 ugody). Analogicznie jak w przypadku umowy pożyczki, ugoda przewidywała również prawo powódki do wypowiedzenia ugody. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ugody ulegała rozwiązaniu, co oznacza postawienie umowy ugody w stan natychmiastowej wymagalności i konieczność spłaty całości zadłużenia w terminie określonym przez pożyczkodawcę. **Wysokość zadłużenia obliczona miała zostać zgodnie z umową pożyczki z dnia 22.10.2012r.**, z uwzględnieniem kosztów wskazanych w pkt. 2 ugody i należności powstałych w związku z podpisaną umową ugody (pkt. 19 w zw. z pkt. 24 ugody). Utrzymane zostały zabezpieczenia z umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. (pkt. 2Q ugody).

Pozwana wyraziła zgodę na zawarcie ww. umowy .

Pomimo zawarcia umowy w dniu 19.03.2014r. pozwany nie dokonał żadnej wpłaty na poczet zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy, w związku z czym pismem z dnia 01.07.2014r. powódka wypowiedziała pozwanemu umowę umowy. Wypowiedzenie zostało odebrane w dniu 04.07.2014r. przez syna pozwanego A. C. (k.246).

Zobowiązanie z tytułu umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. na dzień wniesienia pozwu w dniu 06.07.2015r. wynosiło 83.444,96 zł należności głównej (w tym 799,90 zł tytułem opłat windykacyjnych) oraz 18.080,29 zł, na którą to kwotę składała się kwota odsetek umownych i karnych naliczonych do dnia 13.02.2014r. (2.555,08 zł odsetek umownych + 1,63 zł karnych) oraz kwota 15.523,58 zł tytułem odsetek karnych naliczonych od dnia 13.02.2014r. do dnia wniesienia pozwu .

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił, na podstawie: umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. (k.27-31), oświadczenia poręczyciela (k.32, k.121), regulaminu pożyczki (k.33-34), wypowiedzenia umowy pożyczki i umowy umowy wraz z potwierdzeniami nadania i odbioru (k.35-36v, k.224-229, k.246), zawiadomienia poręczyciela o wypowiedzeniu umowy wraz z potwierdzeniem nadania (k.37~38), wezwań pozwanego do zapłaty i zawiadomień poręczyciela o stanie zadłużenia wraz z potwierdzeniami nadania (k.39-68), zestawienia należności na dzień 06.07.2015r. (k.69), uchwały Zarządu z dnia 25.03.2009r. (k.70-70v), uchwały Zarządu z dnia 12.05.2009r. (k.71), deklaracji członkowskiej (k.72), harmonogramu spłaty z dnia 22.10.2012r. (k.73-73v), historii rachunku kredytowego od dnia 22.10.2012r. do 02.01.2017 (k.74-86, k.118-120v, k.208-223), pisma z dnia 05.02.2016r. (k.87), umowy umowy z dnia 19.03.2014r. (k.88~89v), harmonogramu spłat z dnia 19.03.2014r. (k.90), statutu (k.92- 98v), rozliczenia wysokości zadłużenia (k.99-100), tabeli opłat i prowizji (k.101-103), ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków - ATUT (k.199- 200v), częściowo zeznań pozwanego (k.162-162v, k.248-248v) oraz częściowo zeznań pozwanej (k.248v-249).

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanych, w których twierdzili, że nie wiedzą na temat okoliczności zawarcia umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. jak i umowy z dnia 19.03.2014r., tym bardziej, że pozwany przyznał, że podpisywał umowę pożyczki, a z załączonej dokumentacji kredytowej wynikało, że był on pożyczkobiorcą, a pozwana poręczycielką. Z zebranego materiału dowodowego wynikało również, że zadłużenie z tytułu umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. było częściowo spłacane. Trudno zatem w powyższych okolicznościach uznać, że pozwany nie wiedział o zawarciu umowy pożyczki skoro z samej treści sprzeciwu od nakazu zapłaty wynikało, że pozwany w istocie nie kwestionował zawarcia przedmiotowej umowy (k.8), a pozwana w dalszych zeznaniach wskazała przecieź, że „umowa pożyczki musiała być zawarta skoro razem z pozwanym sporządziliśmy umowę z powodem” (k.248v).

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanych o dopozwanie ubezpieczyciela (...) SA ponieważ umowa grupowego ubezpieczenia ATUT dotyczyła pożyczkobiorcy tj. pozwanego J. C. (1), a nie pozwanej. Dla przyjęcia ewentualnej odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za całkowitą niezdolność do pracy niezbędnym zatem było wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego po stronie pozwanego jako ubezpieczonego, a nie po stronie pozwanej, która nie była przecieź pożyczkobiorcą, czyli ubezpieczoną z tytułu ww. umowy (k.321v).

Pozostały materiał dowodowy nie budził wątpliwości sądu dlatego też sąd dał mu wiare.

Zdaniem sądu roszczenie strony powodowej należało uznać za uzasadnione i tylko w nieznacznej części podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Źródłem roszczenia powódki wobec pozwanego J. C. (1) była umowa pożyczki z dnia 22.10.2012r. w zw. z zawartą z pozwanym umową umowy w dniu 19.03.2014r. Na podstawie przedmiotowej umowy, pozwany pożyczkobiorca J. C. (2) został zobowiązany do spłaty wierzytelności, wynikającej z umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. w miesięcznych ratach wraz z odsetkami zgodnie z harmonogramem spłaty (k.88-90). Z uwagi jednak na fakt, że pożyczkobiorca J. C. (1) nie wywiązał się z warunków zawartej z powódką umowy, powódka wypowiadając umowę postawiła całe zadłużenie w stan i natychmiastowej wymagalności i nastąpiła wówczas konieczność spłaty całości zadłużenia obliczonego zgodnie

z pierwotną umową pożyczki z dnia 22.10.2012r., z uwzględnieniem kosztów wskazanych w pkt. 2 ugody (pkt. 19 ugody). Z kolei odpowiedzialność pozwanej M. C. wynikała z poręczenia umowy kredytu, zawartej przez jej męża - pozwanego J. C. (1) (k.32).

Zwrócić należało uwagę, że w chwili podpisania ugody **strony umowy ugody zgodnie ustaliły wysokość wymagalnej wierzytelności** (pkt. 2 ugody). Pierwsza rata z ugody miała być spłacona z dniem 30.05.2014r., a każda kolejna do 30-tego kolejnego miesiąca (k.90). Nie mniej jednak po podpisaniu przez pozwanego ugody pozwany nie dokonał żadnej wpłaty (k.85- 86). Pożyczka z dnia 22.10.2012r. postawiona zatem została przez powódkę w stan natychmiastowej wymagalności z dniem 13.02.2014r. tj. z upływem 30-dniowego okresu wypowiedzenia gdyż powódka wypowiedziała pozwanemu skutecznie umowę pożyczki pismem z dnia 07.01.2014r., doręczonym pozwanemu w dniu 13.01.2014r. (k.35-36v, k.69 w zw. zk. 88-89 i k.27-31).

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań nie budziła w ocenie sądu metodologia wyliczenia przez powoda należności głównej czy też odsetek. Roszczenie powódki na dzień wniesienia pozwu w dniu 06.07.2015r. składało się z kwoty 83.444,96 zł należności głównej (w tym kwoty 799,90 zł tytułem opłat windykacyjnych) oraz kwoty 18.080,29 zł, która z kolei składała się z kwoty odsetek umownych i karnych naliczonych do dnia 13.02.2014r. (2.555,08 zł odsetek umownych + 1,63 zł karnych) oraz kwoty 15.523,58 zł tytułem odsetek karnych naliczonych od dnia 13.02.2014r. do dnia wniesienia pozwu. Szczegółowy sposób wyliczenia tych odsetek powódka przedstawiła w raporcie znajdującym się na karcie 69 akt niniejszej sprawy oraz w szczegółowym rozliczeniu na kartach 99-100. Umowa ugody jednoznacznie stanowiła, że w przypadku nieterminowej spłaty ugody pobierane miały być odsetki w sposób tożsamy z tym jaki wskazano w umowie pożyczki z dnia 22.10.2012r. Roczna stopa oprocentowania w chwili zawarcia ugody wynosiła 16% dla odsetek za opóźnienie (pkt. 19 i 17 ugody). Z powyższego wynika, że z dniem 13.02.2014r. pożyczka z dnia 22.10.2012r. postanowiona została w stan natychmiastowej wymagalności, a od dnia wymagalności naliczone były odsetki karne od całego niespłaconego kapitału. W miejscu tym zaznaczenia jedynie wymaga, że podstawą naliczenia odsetek karnych od dnia 13.02.2014r. do dnia 06.07.2015r. stanowił cały niespłacony kapitał w wysokości 83.444.96 zł, gdzie oprocentowanie zgodnie z umową pożyczki z dnia 22.10.2012r. wynosiło pierwotnie 16% lecz od dnia 09.10.2014r. zmniejszyło się do 12% w skali roku, a ostatecznie od dnia 05.03.2015r. wynosiło 10%. Stąd odsetki za opóźnienie za pierwsze 238 dni od dnia wymagalności wyniosły 8.705,71 zł (8344,96 zł x 238 dni x 16% / 365 dni), za kolejne 147 dni 4.032,79 zł przy oprocentowaniu 12% i za ostatnie 123 dni 2.811,98 zł przy oprocentowaniu 10%. Dlatego suma odsetek karnych od niespłaconego kapitału wyniosła 15.550,48 zł i pomniejszona dodatkowo została przez powoda o częściową wpłatę przez pozwanych kwoty 26,90 zł, w dniu 26.02.2014r. (k.84). Stąd ostatecznie kwota 15.523,58 zł tytułem odsetek za opóźnienie, które powódka nazywała karnymi. Powódka wykazała również poniesione przez nią koszty wezwań i upomnień w kwocie 799,90 zł (k.99v-100). O zasadności pobrania tych kwot w dalszej części uzasadnienia. Sąd nie uwzględnił jedynie kosztów pozostałych wezwań do zapłaty, które powódka oszacowała na kwotę 71,46 zł ponieważ nie znajdowała ona oparcia w zebranych materiale dowodowym.

Pozwani w istocie w żadnym z powoływanych przez siebie zarzutów nie kwestionowali zasadności wyliczenia przez powoda zarówno należności głównej, odsetek kapitałowych jak i odsetek za opóźnienie. Z przedłożonych do akt niniejszej sprawy licznych pism procesowych pozwanych wynikało, że pozwani nie kwestionowali źródła swojego zobowiązania kredytowego. Pozwani nie zgadzali się jednak z wysokością roszczenia powódki przede wszystkim w kontekście naruszenia przez powódkę zakazu anatocyzmu, przepisów o odsetkach maksymalnych, zasadności naliczania kosztów windykacyjnych oraz podnosili szereg innych zarzutów zmierzających w istocie do wykazania sprzeczności umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego i uczciwego obrotu.

W ocenie sądu jednak żaden z podniesionych zarzutów nie okazał się trafny.

Podstawowym zarzutem strony pozwanej było twierdzenie, że ugoda z dnia 19.03.2014r. nie została skutecznie wypowiedziana, wobec czego nadal obowiązuje „ratalny” system płatności, co z kolei miało prowadzić do wniosku, że nie jest wymagalna wierzytelność w kształcie wskazanym w pozwie. W ocenie sądu wskazany zarzut jest zupełnie bezzasadny i jednocześnie niezrozumiały. Z pragmatycznego punktu widzenia powyższy zarzut prowadzi jedynie do takiego wniosku, że skoro umowa ugody nie została wypowiedziana, to oznacza, że nadal obowiązuje i pozwani winni

się z niej wywiązać. Abstrahując od powyższego należało zauważyć, że zarówno pismo z dnia 07.01.2014r. jak i z dnia 01.07.2014r., zawierające oświadczenie powódki o wypowiedzeniu umowy pożyczki jak i umowy ugody należało uznać za skutecznie doręczone adresatowi w dniu 13.01.2014r. odnośnie tej pierwszej jak i w dniu 04.07.2014r. co do umowy ugody, na dowód czego powódka przedłożyła zwrotne potwierdzenia odbioru kierowanych do pozwanego pism. Zgodnie z powszechnym poglądem aprobowanym zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie ze względu na interes i bezpieczeństwo obrotu oraz ułatwienia dowodowe domniemywa się, że adresat zapoznał się z treścią oświadczenia, gdy doszło ono do niego w taki sposób, że powzięcie o nim wiadomości stało się możliwe, a art. 61 k.c. nie wymaga, aby **adresat faktycznie zapoznał się z treścią; decydujący charakter ma sama możliwość zapoznania się.** Z uwagi zatem, że pierwsze pismo odebrał pozwany osobiście, a drugie jego syn w miejscu zamieszkania pozwanego, przyjąć należało, że we wskazanych wyżej dniach pozwany miał możliwość zapoznania się z treścią oświadczeń powódki. Pozwany przy tym nie przedstawił żadnego wiarygodnego materiału dowodowego świadczącego ewentualnie o tym, że nie mógł on zapoznać się z treścią oświadczeń w dniach wskazanych w potwierdzeniach odbioru. W ocenie sądu twierdzenia pozwanego o braku autentyczności podpisu jego syna na potwierdzeniu odbioru zostało podniesione tylko i wyłącznie na użytek niniejszego postępowania. Z uwagi na powyższe, upływ 30-dniowego terminu wypowiedzenia w przypadku umowy pożyczki nastąpił w dniu 13.02.2014r. , a w przypadku umowy ugody z dniem 04.08.2014r. Powódka spełniła również warunki uprawniające ją do wypowiedzenia umów zgodnie z treścią pkt. 32 umowy pożyczki (k.30) jak i pkt. 24 ugody .

Wskazać należy, że pozwani kwestionowali, że również wezwania do zapłaty nie zostały im skutecznie doręczone oraz zakwestionowali wysokość dodatkowych opłat za wezwania oraz czynności windykacyjne z uwagi na ich rażąco wygórowaną wysokość oraz niedopuszczalność ich stosowania w stosunkach z konsumentem. Nie mniej jednak pozwani kwestionując wysokość opłat windykacyjnych oraz skuteczność doręczania im wezwań do zapłaty i monitów, nie kwestionowali jednak tego, że powódka czynności windykacyjnych na które się powoływała faktycznie nie dokonała. Przyjąć zatem należało, że powódka dokonała czynności windykacyjne w terenie w dniu 01.10.2013r. i w dniu 02.12.2013r. zgodnie z treścią pisma z dnia 05.02.2016r. (k.87), a także wykonała monit telefoniczny w dniu 10.07.2013r. (k.100). Odnośnie skuteczności doręczeń to zaznaczyć przede wszystkim należy, że były one kierowane na taki sam adres jaki został wskazany przez pozwanego w umowie pożyczki z dnia 22.10.2012r., w umowie ugody z dnia 19.03.2014r. czy w deklaracji członkowskiej z dnia 12.10.2012r. tj. (...),(...)-(...) E.. Skoro pozwany uważał, że właściwym adresem winien być (...), (...)-(...) C. to jego obowiązkiem było poinformowanie powódki o zmianie adresu, zgodnie z treścią pkt.,35 umowy. Co najistotniejsze korespondencja z dnia 07.01.2014r. oraz z dnia 01.07.2014r. kierowana na adres (...)-(...) B. została skutecznie doręczona bowiem tę pierwszą odebrał pozwany osobiście, a drugą syn pozwanego. Powyższe prowadzi do wniosku, że kierowane do pozwanych inne korespondencje, w tym przede wszystkim wezwania oraz zawiadomienia znajdujące na kartach 41-67 na adres (...) (...) (...) E. zostały pozwanym również doręczone. Twierdzenia pozwanych o braku skuteczności tych doręczeń sąd uznał za niewiarygodne i podniesione tylko i wyłącznie na użytek niniejszego postępowania, tym bardziej, że strona powodowa przedłożyła do każdego wezwania do zapłaty i zawiadomienia potwierdzenie nadania przesyłki poleconej (rejestrowanej).

W ocenie sądu nie było podstaw aby postanowienie umowne zawarte w pkt. 22 umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. (przewidujące obowiązek zapłaty czynności windykacyjnych w sytuacji zaległości w spłacie pożyczki uznać w okolicznościach niniejszej sprawy za abuzywne. Dla uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone wymagane jest takie ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta aby były one sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi i obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (zob. art. 385(2) § 1 k.c.). Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania. Rażąco naruszenie interesów konsumentów polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na ich niekorzyść (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie -1 Wydział Cywilny z 2015-03-27, I ACa 1414/14).

Strona pozwana wskazywała, że postanowienie umowne, nakładające na konsumenta obowiązek zapłaty czynności windykacyjnych jest niedozwolone powołując się na szereg orzeczeń (...) oraz twierdziła, że wysokość czynności windykacyjnych jest rażąco wygórowana (k.125). Podnieść w tym miejscu jeszcze należy, iż okoliczność, że podobnej treści klauzule figurują już w rejestrze klauzul niedozwolonych (np. wyrok (...) o sygn. (...)) nie oznacza, iż postanowienie umowne zawarte w niniejszej sprawie chociażby w pkt. 22 umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. uznać należało automatycznie za abuzywne. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, zaoficerowany przez strony do takiego wniosku nie prowadził. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego III SK 29/09 z 13 V 2010 r. stwierdzić należy, iż abuzywność klauzul widniejących w rejestrze, stwierdzona prawomocnymi wyrokami sądów dotyczyła skonkretyzowanego co do treści postanowienia konkretnego wzorca umowy. „Prawomocnością rozstrzygnięcia uzyskanego w celu ochrony konsumentów, w celu zabezpieczenia ich przed wprowadzeniem do obrotu niedozwolonego postanowienia, objęte jest tylko to co zostało rozstrzygnięte, co prawomocnie, na przewidzianej do tego drodze, zostało wyjaśnione w odniesieniu do wzorca umowy o określonej ściśle treści”. Zwrócić w tym miejscu należy, że pozwany zawarł umowę pożyczki sięgającą kwoty 95.000 zł na cele mieszkaniowe. Umowa została zawarta na okres 5 lat. Miesięczna rata wynosiła ok. 2.612,15 zł. Koszty windykacyjne za monit SMS 1,50 zł, za monit telefoniczny 9,90 zł, za wezwanie do zapłaty i za zawiadomienie 35 zł oraz 150 zł za czynności terenowe. Pkt. 22 umowy przewidywał w sposób jednoznaczny warunki w jakich powódka miała być uprawniona do pobrania ww. opłat (k.29). Postanowienie umowne w tym zakresie było jednoznaczne i precyzyjne. Z art. 29 ust 2 i 3 ustawy z (...) o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych (Dz. U. 1996.1.2) jak i z art. 36 ust 2 i 3 ustawy z dnia 5 XI 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych' (Dz.U. 2012. 855), która obowiązuje od 27 X 2012 r. wynika, że do umów pożyczek i kredytów zawieranych przez (...) zastosowanie znajdują przepisy prawa bankowego i ustawy o kredycie konsumenckim. Z art. 110 ustawy prawo bankowe (Dz.U.2002.72.665) wynika zaś, że bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności. Przyjąć należy, że w użytych w tym przepisie określeniu „inne czynności” mieszczą się także czynności windykacyjne, w tym polegające na wezwaniu dłużnika do zapłaty. Jak wyjaśniają to bowiem przedstawiciele doktryny „Pobieranie opłat za wykonywanie czynności innych niż bankowe w rozumieniu art. 5 pr. bank. (...) oznacza, że chodzi tu nie tyle o czynności prawne, co faktyczne, pomocnicze lub uboczne wobec podstawowej działalności bankowej, mające charakter typowo „obsługowy”. (...) Wykonywanie takich czynności (usług) pociąga za sobą koszty, które pokrywane są pobieranymi przez bank opłatami”). To samo dotyczy innych stosunków pozaumownych, jak np. przygotowywanie, sporządzanie i przekazywanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym podmiotom, a także wszystkich czynności niezakwalifikowanych przez art. 5 pr. bank. do kategorii czynności bankowych (zdaniem M. Bączyka (w:) E. Fojcik-Mastalska (red.), Prawo..., s. 476, w tym zakresie banki mogą żądać jedynie zwrotu kosztów). Katalog „innych czynności” pozostaje otwarty.” (Prawo bankowe. Komentarz. D. R., do art.110). Zaznaczyć należy, że opłata za wezwanie do zapłaty nie jest rodzajem wynagrodzenia za dokonanie czynności w postaci wysłania listu do klienta tylko kompensacją poniesionych przez wierzyciela kosztów z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika. Wysokość powyższych kosztów strona powodowa w sposób przekonujący uzasadniła i nie sposób uznać je przy tym za nadmierne czy wygórowane. Prawo do pobierania opłat za wystosowanie do dłużnika wezwania do zapłaty jak i dodatkowo obowiązek umieszczenia informacji na temat wysokości tych opłat, wynika również z przepisów ustaw o kredycie konsumenckim - art. 4 ust 2 pkt 13 ustawy z 20 VII 2001 r. i art. 30 ust 1 pkt 11 ustawy z 12 V 2011 r., u których podstaw leżało i leży założenie, iż wszelkie koszty jakie mogą wystąpić po stronie kredytobiorcy w związku z zawartą umową, muszą mieć charakter transparentny. Pierwszy z w/w przepisów stanowił wprost, że umowa kredytu powinna zawierać informację o innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem przez niego zobowiązań wynikających z umowy, w tym o kosztach upomnień lub wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego. W obecnie zaś obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, jej art. 30 ust 1 pkt 11 stanowi, że umowa kredytu powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Pomimo, że z uwagi na wysokość udzielonej pożyczki przedmiotowa umowa pożyczki z dnia 22.10.2012r. nie podlega rygorom ustawy o kredycie konsumenckim (zob. art. 3 ust. 1 pkt. 1 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20.07.2001 r.) to i tak w ocenie sądu przedłożona do akt niniejszej sprawy umowa pożyczki jak

i umowa ugody spełniała powyższy warunek transparentności. Na tle wysokości zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki, w tym wysokości miesięcznej raty trudno również uznać koszty windykacyjne za rażąco wygórowane.

Odnosząc się do zasadności pobranych opłat „windykacyjnych” to zaznaczyć należy, że wskazane przez powódkę czynności w postaci wezwań, zawiadomień, monitów i czynności w terenie znalazły potwierdzenie w treści pkt. 22 umowy, której odzwierciedleniem była treść późniejszego pkt. 18 ugody. Nadto powódka w piśmie z dnia 16.05.2016r. w sposób szczegółowy wyjaśniła warunki naliczenia opłaty windykacji terenowej (k.141v w zw. z k.87). Znamionym również pozostaje fakt, że pozwany zawierając umowę w dniu 19.03.2014r. musiał niejako (co najmniej w sposób konkludentny) potwierdzić zasadność naliczonych kosztów wezwań, zawiadomień, monitów i windykacji terenowej w łącznej wysokości 799,90 zł skoro w pkt. 2 ugody zaakceptował wysokość należnego kapitału w wysokości 83.444,96 zł, który zawierał w sobie wówczas koszty przedmiotowych czynności windykacyjnych, co jednoznacznie wynikało z treści pkt. 22 umowy z dnia 22.10.2012r. (k.88 w zw. z k.29t k.99- 100). Podkreślić należy, że wysokość przeterminowanego salda uprawniającego do wszczęcia działań windykacyjnych w dniach 01.10.2013r. i 02.12.2013r. (k.87) nie budziła wątpliwości sądu skoro do końca września 2013r. zgodnie z harmonogramem rat pozwany winien zapłacić ponad 28 tyś. zł (k.73 poz. od 1-11), a do tego czasu zapłacone było ponad 23 tyś. zł (k.99 poz. od 1-14). Zaległość w spłatach poszczególnych rat kredytowych, która z kolei uprawniała powódkę do podjęcia działań windykacyjnych również nie budziła wątpliwości sądu skoro pozwany w dniu 12.10.2013r. wpłacił kwotę 4.717,96 zł, a dopiero w dniu 12.02.2014r. kwotę 3.000 zł (k.74-86), pozostając tym samym na dzień 07.01.2014r. w zaległości w kwocie w wysokości 6.980,36zł (k.99v). Zaznaczyć należy, że pozwani wskazywali jedynie, że koszty wezwań i opłat związanych z windykacją są wygórowane, nie odnosząc się w żaden sposób do uprawnienia powódki naliczania tych kosztów. Wskazać należy, że wysokość kosztów znalazła potwierdzenie w treści umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. Warunek naliczenia wskazanych przez powódkę opłat został również spełniony skoro pozwany, jak i jego poręczyciel, nie wywiązali się z obowiązku płatności poszczególnych rat kredytowych w sposób i w terminie wskazanym w umowie pożyczki.

W ocenie niezasadnym był zarzut pozwanych, że koszty wezwań i koszty windykacji zmierzały do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Sąd podzieliłby argumentację pozwanych tylko w takiej sytuacji kiedy okoliczności faktyczne niniejszej sprawy dawałyby podstawy do stwierdzenia, że koszty windykacji stanowiły w istocie „wynagrodzenie” powoda za opóźnienie i jednocześnie przekraczałyby wysokość odsetek maksymalnych (zob. art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ k.c.). Taka sytuacja jednak nie miała miejsca. W niniejszej sprawie koszty upomnień określone zostały w pkt. 23 umowy pożyczki i wynosiły 1,50 zł za sms, 9,90 zł za monit telefoniczny, 35 zł za wezwanie do zapłaty i za zawiadomienie poręczyciela 150 zł za czynności windykacji terenowej (k.29). Zdaniem sądu powódka w sposób wyczerpujący uzasadniła wysokość pobieranych opłat (k.99-100), przy czym opłaty wskazywane przez powódkę na tle wysokości zobowiązania kredytowego w kwocie 95.000 zł nie były wygórowane w takim sensie aby można by uznać je za formę dodatkowego wynagrodzenia za opóźnienie ze spełnieniem świadczenia obok odsetek umownych. W ocenie sądu wskazane opłaty miały na celu pokrycie rzeczywistych kosztów „dyscyplinowania” pożyczkobiorcy to spełnienia świadczenia. Zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazywał, iż nawet pierwsza rata umowy pożyczki nie była spłacona w terminie jak i w wysokości ustalonej w harmonogramie. Pożyczkobiorca nie spłacił nawet żadnej raty wynikającej z umowy ugody. Znamionym pozostaje również fakt, że pożyczkobiorca do chwili obecnej nie spłaca kredytu pomimo zawarcia z powódką ugody w 2014 roku. W takich okolicznościach poniesione koszty windykacji były jak najbardziej uzasadnione.

Pozwani twierdzili nadto, że powoływanie się przez przedsiębiorcę na postanowienia umowne wskazujące, iż wystarczającym jest samo wysłanie korespondencji (tu: w kontekście wypowiedzenia umowy) na ostatni znany adres strony umowy jest niedozwolone w stosunkach z konsumentem. Twierdzenie pozwanych jest zupełnie bezpodstawne i w ocenie sądu nie znajduje oparcia w treści umowy pożyczki jak i umowy ugody. Żadne z postanowień umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. jak i umowy ugody z dnia 19.03.2014r. nie zawierają w sobie treści sugerowanej przez stronę pozwaną, że „ wysłanie korespondencji na ostatni znany adres jest wystarczające”. Zwrócić należało uwagę, że pozwana nie potrafiła nawet wskazać konkretnego postanowienia umowy czy ugody, które zawierałoby taką treść. Z treści umowy nie można było również wywnioskować takiej interpretacji o jakiej mówi pozwana. W niniejszej

sprawie powódka w treści umowy pożyczki czy umowy ugody nie zastosowała postanowienia o treści uznanej za niedozwoloną również w powoływanych przez pozwanych wyrokach (...) (k.125), w tym przede wszystkim w wyroku (...) z dnia 2.11.2006 r. o sygn. akt (...), zgodnie z którym uznano za niedozwolone i zakazano wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „Wszelka korespondencja wysyłana jest przez Bank na wskazany przez posiadacza rachunku adres do korespondencji i uważa się ją za doręczoną po upływie 14 dni od daty jej wysłania przez Bank”, czy " Korespondencję uważa się za doręczoną po upływie 1 dni od daty wysłania na ostatni podany przez Kredytobiorcę adres do korespondencji" (...). Na marginesie zaznaczyć należy, że powoływany przez pozwanych wyrok (...) o sygn. akt (...) nie dotyczył nawet powoływanego przez pozwaną zagadnienia doręczenia korespondencji lecz odnosił się do obciążania kredytobiorcy kosztami sporządzenia operatu szacunkowego.

Podkreślić nadto należy, że wbrew stanowisku pozwanych umowa ugody miała na celu umożliwienie pozwanemu spłaty wierzytelności z umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. w miesięcznych ratach, pomimo faktu, iż z chwilą wypowiedzenia ww. umowy pismem z dnia 07.01.2014r. cała wierzytelność stała się wymagalną. Trudno zatem bronić poglądu, że umowa ugody miała na celu pokrzywdzenie dłużnika skoro wierzyciel zgodził się na restrukturyzację długu poprzez jego „ratalną” transformację, pomimo, że w chwili zawarcia ugody wymagalnym była cała wierzytelność pieniężna wraz z odsetkami. Zwrócić należało uwagę, że pozwany już od samego początku obowiązywania umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. nie regulował rat w sposób i w terminie wskazanym w harmonogramie. Nie podjął również żadnej próby realizacji umowy ugody. Trudno w powyższych okolicznościach powoływać się na sprzeczność umowy ugody z zasadami współżycia społecznego i zmierzającej do obejścia prawa (art. 5 k.c.). Zarzuty pozwanych w tym zakresie okazały się bezzasadne.

Zupełnie bezzasadnym był również zarzut potrącenia. Przede wszystkim pozwany nie wykazał aby był dysponentem jakiegokolwiek wierzytelności wobec powódki, która mogłaby zostać ewentualnie potrącona z wierzytelnością wynikającą z umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. Pozwani twierdzili przy tym, że opłaty na które powoływali się w piśmie z dnia 12.12.2016r. (k.190-191), a które to ponieśli w chwili zawarcia umowy w dniu 22.10.2012r. należy uznać za niedozwolone klauzule umowne, stanowiące w istocie obejście przepisów o odsetkach maksymalnych. Niewątpliwie z treści zarzutów pozwanych wynika, że kwestionują oni poza odsetkowe opłaty i prowizje z uwagi na ich sprzeczność z dobrymi obyczajami w rozumieniu art. 385(1) § 1 k.c. oraz sprzeczność z bezwzględnie obowiązującymi przepisami o odsetkach maksymalnych jak i zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. żart. 481 §2(1) k.c.).

Nie budzi wątpliwości, że postanowienie umowne dotyczące prowizji czy ubezpieczenia kredytu nie dotyczyły głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385 § 1 zd. 2. k.c. w związku z czym mogą podlegać reżimowi przewidzianemu w ww. przepisie. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłaty na jakie powołuje się pozwany w ww. piśmie z całą pewnością nie należą do istoty umowy pożyczki. W końcu nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące prowizji czy ubezpieczenia kredytu nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą powodowa spółka stosuje do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji choćby na sposób zawierania umowy. W niniejszej sprawie prowizja była od razu potrącana z całkowitej kwoty pożyczki w dniu zawarcia umowy. Powód w umowie nie wskazał w jaki sposób została wyliczona kwota prowizji. Była ona podana kwotowo, bez wskazania składników chociaż w umowie mowa jest, że jest to opłata należna za udzielenie pożyczki. Na podstawie ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych Sąd stanął na stanowisku, że prowizja za udzielenie kredytu w wysokości 5.700 zł z uwagi na wysokość należności głównej w wysokości 95.000 zł nie godziła w interesy pozwanego jako konsumenta. Opłata pobierana za sam fakt zawarcia umowy pożyczki (prowizja), co do zasady jest dopuszczalna, ale winna odzwierciedlać koszty z tym związane i nie może stanowić źródła dochodu pożyczkodawcy. Prowizja jest w istocie formą wynagrodzenia za świadczenie czynione na rzecz umownego partnera. W tej sferze również muszą występować określone powiązania i zależności natury ekonomicznej. Warunek taki w realiach niniejszej sprawy w ocenie sądu został spełniony. Sąd orzekający nie uważa aby powódka nadmiernie zawyżyła prowizję traktując ją jako źródło łatwego i szybkiego zarobkowania, o czy świadczy zestawienie jej wielkości w porównaniu do rozmiaru udzielonej pożyczki i terminu jej zwrotu. Zwrócić należy uwagę, że wysokość prowizji czy też innych kosztów udzielenia

pozwanemu kredytu umową z dnia 22.10.2012r. nie podlegała ograniczeniom wynikającym z treści art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20.07.2001 r. z uwagi na wysokość udzielonej pożyczki (art. 3 ust. 1 pkt. 1 ww. ustawy), co znalazło również odzwierciedlenie w treści § 43 ust.2 w zw. z § 8 pkt. 1 Regulaminu Udzielania Kredytów i P. (...) (k.33-34).

Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.), których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek w stanie prawnym przed dniem 1 stycznia 2016 roku ustalana była w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, obecnie zaś odsetki maksymalne nie mogą przewyższać dwu krotności odsetek ustawowych. W niniejszej sprawie prowizja stanowiła 6% wartości udzielonej pożyczki. W chwili zawarcia umowy pożyczka oprocentowana była w wysokości 21,5% w skali roku, z tym zastrzeżeniem, że wysokość odsetek umownych nie mogła przekroczyć czterokrotności stopy NBP w stosunku rocznym (k.27). Pożyczka w kwocie 95.000 zł została przy tym udzielona na 60 rat zgodnie z harmonogramem (k.73-73v). Nawet przy rozłożeniu kwoty prowizji na 60 równych rat i uwzględnieniu jej w każdorazowej racie płatnej miesięcznie w dodatkowej wysokości 95 zł ((...)), to zwrócić należało uwagę, że wówczas \s jednorazowa rata nie przekraczałaby i tak wysokości odsetek maksymalnych w stosunku rocznym od pożyczki w kwocie 95.000 zł udzielonej na okres 5 lat, gdzie odsetki w chwili zawarcia umowy z dnia 22.10.2012r. wynosiły 25% i na poziomie ponad 20% utrzymywały się do marca 2013 roku, w chwili zawarcia ugody wynosiły 16%, a w chwili kiedy pożyczkobiorca miał dokonać wpłaty ostatniej raty odsetki (maksymalne) kapitałowe wynosiły 10%. Wbrew również sugestiom pozwanych do dnia postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności odsetki karne (za opóźnienie) nie były kumulowane z odsetkami umownymi, a uprawnienie powódki do naliczania odsetek karnych od całości przeterminowanego zadłużenia przewidywała umowa pożyczki w pkt. 23 umowy (k.29).

W ocenie sądu również tego postanowienia umownego, nakładającego na pozwanego pożyczkobiorcę obowiązek zapłaty jednorazowej kwoty ubezpieczenia grupowego atut w wysokości 3.042 zł nie należało uznać za niedozwolonego postanowienia umownego, w świetle wskazanych wyżej przepisów. Podkreślić w tym miejscu należy, że przez „rażące naruszenie interesów konsumenta” należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04). Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom, w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego. Zgodnie z poglądami doktryny: „W wyroku z dnia 3 lutego 2006 r. (I CK 297/05, Wokanda 2006, nr 7-8, s, 18) SN słusznie stwierdził, że uznanie postanowień umowy lub wzorca za sprzeczne z dobrymi obyczajami nie polega na wskazaniu, jaki „dobry obyczaj” został in casu naruszony, gdyż celem klauzul generalnych jest rozszerzenie granic swobody sędziowskiej w orzekaniu. Jednak „swobodnie” nie znaczy „arbitralnie”. Sąd Najwyższy trafnie wskazuje, że sądy meriti powinny „w sposób pełny uzasadnić, z jakich powodów uznają poszczególne postanowienia za niedozwolone, odwołując się do reguł etycznych uczciwego i lojalnego postępowania w obrocie.” (por. komentarz do art. 385 1 kc pod red. Adama Olejniczaka, Lex 2014). W ocenie Sądu zakwestionowane przez stronę pozwaną postanowienie umowne odnoszące się do kosztów ubezpieczenia grupowego nie spełniało żadnej z ww. przesłanek. Niewątpliwie pozwany był jako konsument słabszą stroną stosunku prawnego, to jednak w niniejszej sprawie (...) jako profesjonalista poinformował go w sposób jasny i precyzyjny o warunkach ubezpieczenia grupowego, a pozwany przecież potwierdził własnoręcznym podpisem treść umowy kredytowej. Przystępując do podpisania umowy kredytu powinien starannie zapoznać się z jej treścią. Składając podpis pod umową świadomie przystał na jej warunki. Zwrócić należało uwagę, że w zamian za przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego pozwany pożyczkobiorca uzyskał przecież ochronę. Wpłata kwoty 3.042 zł stanowiła zatem wynagrodzenie powódki za objęcie pożyczkobiorcy ubezpieczeniem grupowym. Trudno w takiej sytuacji mówić o niedozwolonym postanowieniu umownym, tym bardziej, że w toku niniejszej sprawy sama pozwana próbowała nawet czynić (w sposób bezskuteczny) użytek z tej umowy aby uwolnić się odpowiedzialności. W realiach niniejszej sprawy nie wynikało również aby pozwany w dniu podpisania umowy kredytowej działał pod presją złej sytuacji finansowej i materialnej ponieważ z zeznań samej pozwanej wynikało, że w tym czasie pozwani rozbudowywali swoje gospodarstwo rolne poprzez liczne inwestycje.

Zatem sporne postanowienie umowne nie kształtowało zatem praw i obowiązków kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy konsumenta.

Sąd nie podzielił również podnoszonego przez pozwanych naruszenia przez powoda zakazu anatocyzmu ponieważ wbrew twierdzeniom pozwanych odsetki karne naliczane były od kwoty niespłaconego kapitału, a po wypowiedzeniu umowy od całości zadłużenia zgodnie z umową pożyczki z dnia 22.10.2012r. (zob. § 23 umowy - k.29). Szczegółowe wyliczenie w tym zakresie prezentuje zestawienia znajdujące się na kartach 99-100 i 69 akt niniejszej sprawy.

W konsekwencji sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 101.525,25 zł wraz z umownymi odsetkami od dnia 06.07.2015r. do dnia zapłaty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP . O odsetkach sąd orzekł na podstawie § 23 w zw. z § 21 umowy pożyczki z dnia 22.10.2012r. i art. 481 § 1 i 2 k.c.

Roszczenie strony powodowej okazało się bezzasadne jedynie w zakresie żądania kwoty 71,46 zł tytułem kosztów pozostałych wezwań do zapłaty, których to powódka w żaden sposób nie wykazała (art. 6 k.c.). Dlatego też w tym zakresie sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zasądzając na rzecz powódki od pozwanych kwotę 4.487 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelacje od powyższego wyroku wywiedli pozwani oboje pozwani.

Pozwana M. C. w swojej apelacji , w której zaskarżyła wyrok w pkt.1 i 3 zarzuciła naruszenie art. 224par,1 kpc poprzez zaniechanie udzielenia jej głosu przed

zamknięciem rozprawy , co skutkowało pozbawieniem jej możliwości obrony oraz naruszenie art. 3 kpc i art. 232 kpc poprzez brak przeprowadzenia dowodu z uzupełniającego przesłuchania stron. Ponadto apelująca zarzuciła naruszenie art. 233 par.1 kpc poprzez niewłaściwą ocenę materiału oraz art. 49kpc poprzez przeprowadzenie postępowania przez sędziego , który winien być wyłączony z uwagi na brak obiektywizmu.

Wskazując na powyższe pozwana M. C. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

Pozwany J. C. (1) , reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł apelację w części, tj. w zakresie pkt.1 i3 wyroku , zarzucając naruszenie przepisów postępowania , które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 225 i 316par.2 kpc poprzez zaniechanie otwarcia zamkniętej rozprawy , art. 207 par.6kpc , art. 217 par,2i 3 kpc i art. 227kpc poprzez zaniechanie dopuszczenia dowodu z uzupełniającego przesłuchania stron, art. 233 par. 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Ponadto apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego , tj art. 482par.1 kc poprzez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe pozwany J. C. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i obciążenie pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego.

W dniu 16 kwietnia 2019r, tj. w dniu rozprawy apelacyjnej wpłynął do Sadu Apelacyjnego mail powoda zawierający informację o odwołaniu w dniu 15.04.2019r pełnomocnictwa dla pełnomocnika reprezentującego pozwanego wraz z wnioskiem o zniesienie terminu rozprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Sąd Apelacyjny uznał wniosek pozwanego J. C. (1) o zniesienie terminu rozprawy za niezasadny, albowiem wypowiedzenie pełnomocnictwa bez podania jego przyczyn w dniu poprzedzającym termin rozprawy apelacyjnej nie znajduje żadnego uzasadnienia. Zawiadomienie o terminie zostało odebrane przez pełnomocnika pozwanego w dniu 19.03.2019r, a zatem pozwany dysponował odpowiednim czasem do wyznaczenia innego pełnomocnika , a nie

wskazał żadnych powodów dla których uznał za konieczny udział innego pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym. Apelacja została sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika i w ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodziła potrzeba odraczania rozprawy tylko z uwagi na fakt, że pozwany wypowiedział pełnomocnictwo dotychczasowemu pełnomocnikowi, będącemu autorem apelacji.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w apelacjach obojga pozwanych, które są

i tożsame, Sąd Apelacyjny uznał je za pozbawione uzasadnionych podstaw.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski, które Sąd Apelacyjny na podstawie art. 382kpc w całości przyjmuje jako własne uznając za zbędne ponowne ich powoływanie.

Na wstępie wskazać należy, że zaskarżony wyrok nie został wydany z naruszeniem wskazanych w obu apelacjach przepisów prawa procesowego, a w szczególności z naruszeniem art. 233par.1 kpc. Wbrew zarzutom podniesionym w obu apelacjach brak jest podstaw do uznania, że Sąd Okręgowy nie dokonał wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zwrócić przy tym trzeba uwagę, że skuteczne podniesienie tego zarzutu nie może polegać na przedstawieniu własnej oceny dowodów i subiektywnej wykładni treści dokumentów, z których przeprowadzono dowody. Aby można mówić o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjęta przez Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i o ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez Sąd. Zasada swobodnej oceny dowodów określona tym przepisem wyraża się, w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków.

Wszystkim wskazanym wyżej kryteriom odpowiada - zdaniem Sądu Apelacyjnego - ocena dokonana przez Sąd I instancji. Zarówno ocena dowodów osobowych, jak i dokumentów dokonana została w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny. Nie można też zarzucić, by Sąd I instancji na tle przeprowadzonych dowodów budował wnioski, które z nich nie wynikają.

Wbrew polemicznym wywodom apelujących sąd I instancji dokonał wnikliwej oceny i weryfikacji zaoferowanych przez stronę pozwaną dowodów oraz jej twierdzeń związanych z zawartą przez strony umową, a także późniejszą ugodą. Całkowicie dowolny jest powielony w obu apelacjach zarzut niewyjaśnienia istotnych dla sprawy okoliczności dotyczących zawarcia umowy pożyczki, zawarcia ugody oraz wypowiedzenia umowy. Jak wynika z dokumentów zaoferowanych przez powoda, szczegółowo omówionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zawarta umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana z uwagi na to, że pozwany zaprzestał spłacania kolejnych rat, nie przystąpił również do realizacji zawartej ugody, a w tej sytuacji zaistniały uzasadnione podstawy do wystąpienia z żądaniem zapłaty całej należnej kwoty pożyczki wraz z odsetkami i kosztami precyzyjnie i jednoznacznie określonymi w umowie z dnia 22.10.2012r, która została skutecznie wypowiedziana. Z treści umowy jednoznacznie wynika, że pożyczkobiorca otrzymał umowę pożyczki wraz z załącznikami, w tym z regulaminem (...), że zapoznał się z ich treścią oraz zobowiązał się do ich stosowania. Wbrew głosownym twierdzeniom pozwanych oraz powtórnemu zarzutowi co do braku bezstronności sędziego, który został prawomocnie rozpoznany poprzez oddalenie wniosku, pozwani mieli możliwość zaprezentowania swojego stanowiska w sprawie, zgłoszenia wniosków dowodowych i swobodnych wypowiedzi. Nie zachodziła potrzeba otwarcia rozprawy, albowiem wszystkie istotne dla rozpoznania sprawy okoliczności zostały wyjaśnione, a strona pozwana nie sprecyzowała jakie konkretnie okoliczności miałyby zostać przez pozwaną jeszcze dodatkowo wyjaśnione.

Zarzuty dotyczące obciążenia pozwanych kosztami udzielenia pożyczki stanowią powielenie dotychczasowego stanowiska prezentowanego przez nich w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Sąd Apelacyjny w całości podziela w tym zakresie wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z których jednoznacznie wynika, że zapisy w zakresie kosztów windykacji nie kształtują obowiązków pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie naruszają jego interesów. To pozwany nie wypełniając przyjętych na siebie obowiązków umownych doprowadził do

sytuacji w której znalazły zastosowanie zapisy umowy w zakresie ponoszenia kosztów windykacji, które zaakceptował przystępując do zawarcia umowy pożyczki jako członek (...) do której przystąpił przed jej otrzymaniem.

Bezasadnym jest także zarzut apelacji pozwanego w zakresie obowiązku zapłaty prowizji, która stanowi formę wynagrodzenia podmiotu udzielającego pożyczki, którą pozwany w umowie akceptował. Wysokość prowizji - jak wskazał sąd I instancji - nie odbiega od stosowanych w analogicznych pożyczkach przez inne instytucje finansowe i jest pobierana w dacie jej udzielenia. Umowa zawarta z pozwanym ma charakter standardowy i jest zgodna z postanowieniami regulaminu udzielania kredytów i pożyczek w (...), z którymi zapoznanie się pozwany potwierdził w umowie. Zgodnie z art. 384kc ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy, co w niniejszej sprawie pozwany potwierdził, a w konsekwencji skutkuje to domniemaniem prawdziwości złożenia takiego oświadczenia przez pozwanego.

Całkowicie dowolny i nie podnoszony w toku postępowania przed sądem I instancji, a zatem spóźniony, jest podniesiony w apelacji zarzut braku autentyczności podpisu A. C. na potwierdzeniu odbioru pisma zawierającego wypowiedzenie umowy. Pozwany nie wskazał okoliczności dla których zarzut ten podniósł dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, bądź by istniały przeszkody dla jego powołania przed Sądem Okręgowym, dlatego zarzut ten należało uznać za złożony wyłącznie na użytek

twierdzeń apelującego o braku skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki i jako taki nie mający znaczenia dla istoty rozstrzygnięcia w tej sprawie.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut z apelacji pozwanego dotyczący braku zastosowania przez sąd art. 482 par.1 kc., albowiem nie może budzić wątpliwości, a wbrew stanowisku pozwanych brak jest podstaw do ustalenia, że do dnia postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności odsetki karne były kumulowane z odsetkami umownymi. Uprawnienie powódki do naliczania odsetek karnych od całości przeterminowanego zadłużenia przewidywała natomiast w pkt. 23 zawartej przez strony umowy pożyczki. Zakaz anatocyzmu oznacza zakaz umawiania się z góry odsetki od odsetek, aż do momentu wytoczenia o nie powództwa. Przepis ten nie zakazuje natomiast ustalenia z góry stopy odsetek jakiej wierzyciel będzie mógł się domagać od kwoty skapitalizowanej gdy wytoczy o nie powództwo lub umówi się na doliczenie po dniu powstania zaległości zaległych odsetek od sumy dłużnej. Mając na uwadze powyższe, brak było podstaw do uznania, że zaskarżony wyrok wydany został z naruszeniem art. 482par.1 kc.

Chybiony okazał się również zarzut z apelacji pozwanej dotyczący braku odpowiedzialności ubezpieczyciela, albowiem warunki ubezpieczenia uregulowane zostały w odrębnej umowie. Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie nie było ustalanie, czy wystąpiło zdarzenie objęte ochroną ubezpieczeniową, a przede wszystkim, czy ubezpieczony wywiązał się ze swoich obowiązków, a także jaki był zakres ochrony ubezpieczeniowej, gdyż te okoliczności powinny stanowić przedmiot ewentualnego badania w odrębnym postępowaniu. Spór w niniejszej sprawie dotyczył wyłącznie żądania przez powoda zwrotu udzielonej pożyczki, która jak prawidłowo ocenił sąd I instancji nie zawierała niedozwolonych postanowień umownych. Podkreślenia zaś wymaga, że pozwany już od początku obowiązywania umowy z dnia 22.10.2012r nie regulował rat w terminie, a także nie podjął nawet próby realizacji zawartej ugody. W tym stanie faktycznym brak jest podstaw do powoływania się przez pozwanych na sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego czy zmierzającej do obejścia prawa.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385kpc oddalił apelacje pozwanych jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 par. 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 pr.1 kpc obciążając nimi pozwanych zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga SSA Maciej Rozpędowski SSO Piotr Majchrzak